

howto

頭のいい人だけが解ける

論理的 思考 問題

ไต่ระดับ
ลึบสมอง
ด้วย
คำถาม
เชิงตรรกะ

โนบุะ ฮิโรยูกิ เขียน
กิชรา รัตนาภิรัต คุดโตะ แปล

ลับคมทักษะการคิดด้วย 64 โจทย์คำถามลึบสมอง
ที่ Microsoft, Apple และ Google ใช้จริง
ในการสอบสัมภาษณ์พนักงานใหม่

ขายไปแล้วมากกว่า 190,000 เล่ม ในญี่ปุ่น

howto

ไต่ระดับลับสมอง ด้วยคำถามเชิงตรรกะ

頭のいい人だけが解ける
論理的思考問題

โนมูระ ฮิโรยูกิ

เจียน

กิชรา รัตนาภีรัต ศุโธ

แปล

การอ่านคือรากฐานที่สำคัญ

ได้ระดับลึบสมองด้วยคำถามเชิงตรรกะ

頭のいい人だけが解ける論理的思考問題

howto

ในเครือบริษัทอมรินทร์ คอร์เปอเรชั่นส์ จำกัด (มหาชน)

378 ถนนชัยพฤกษ์ (บรมราชชนนี) เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170

โทรศัพท์ 0-2422-9999 ต่อ 4964, 4969 E-mail: info@amarin.co.th

www.amarinbooks.com   @amarinbooks Amarin HOW-TO

ATAMA NO IIHITO DAKE GA TOKERU RONRITEKI SHIKOMONDAI

by Hiroyuki Nomura

Copyright © 2024 Hiroyuki Nomura

All rights reserved.

First published in Japan by Diamond, Inc., Tokyo

This Thai language edition is published by arrangement with Diamond, Inc., Tokyo

in care of Tuttle-Mori Agency, Inc., Tokyo.

สื่อดิจิทัลนี้ให้บริการดาวน์โหลดสำหรับผู้รับบริการตามเงื่อนไขที่กำหนดเท่านั้น
การทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ ไม่มีวิธีใดๆ นอกเหนือจากเงื่อนไขที่กำหนด
ถือเป็นความผิดอาญาตาม พรบ.ลิขสิทธิ์ และ พรบ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 978-616-18-7932-7

เจ้าของ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา บริษัทอมรินทร์ คอร์เปอเรชั่นส์ จำกัด (มหาชน)

กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ สิริ บุญพิทักษ์เกษตร • กรรมการผู้จัดการ อุษณีย์ วิธกพันธ์

รองกรรมการผู้จัดการ ศศกร วัฒนาสุทธีวงศ์ • ที่ปรึกษา งามอาจ จิระอร

บรรณาธิการ กุลภา หวลเกษสินธุ์ • บรรณาธิการต้นฉบับ กอบพร ธีรเจริญสกุล

ผู้จัดการฝ่ายการผลิต อมรวิทย์ชัย ชัยกลิ่น • ศิลปกรรมปก สิริรัตน์ นวลนุ่ม

ออกแบบบุรุษเล่ม เกติพิบูล หมดจด • คอมพิวเตอร์ นงนุช ศรีสุขใจ

พิสูจน์อักษร ณภัช รุ่งกาญจน์

คำนำสำนักพิมพ์

ในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน คุณใช้ตรรกะหรือสัญชาตญาณมากกว่ากัน

การมีสัญชาตญาณเป็นเรื่องดี แต่จะดียิ่งกว่าถ้าเรามีตรรกะที่แม่นยำควบคู่ไปด้วย และนั่นคือเหตุผลที่บรรดาผู้มีไอคิวสูง รวมถึงอัจฉริยะจากทั่วโลกชอบเล่นเกมไขปริศนาหรือแก้โจทย์ปัญหา ถึงขนาดมีการจัดตั้งชมรมรวมตัวอัจฉริยะเพื่อแก้โจทย์ลับสมองกันในองค์กรหรือชุมชนที่ต่างประเทศอย่างแพร่หลาย เพราะการคิดเชิงตรรกะก็เหมือนทักษะอื่นๆ ตรงที่ฝึกฝนได้ และยิ่งใช้ยิ่งเฉียบคมนั่นเอง

หากคุณเป็นอีกคนที่ชื่นชอบหนังสือสืบสวนสอบสวนที่ต้องใช้สมองในการขบคิด

ชอบเล่นเกมไขปริศนาท้าทายเชาวน์ปัญญา

มั่นใจว่าตัวเองมีตรรกะอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้

หรือแม้กระทั่งอยากกลับมาลองให้เยี่ยมยอดยิ่งขึ้นไป

หนังสือเล่มนี้มีโจทย์ปัญหาหลากหลายระดับ ตั้งแต่ง่ายมากไปถึงยากมหาโหด มาจากทั่วทุกมุมโลกและทุกยุคทุกสมัย ซึ่งจะช่วยให้คุณได้ฝึกการใช้ตรรกะอย่างครอบคลุม ไม่ว่าจะเป็นการคิดวิเคราะห์ด้วยเหตุผล การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดอย่างยืดหยุ่น และการคิดด้วยการมองจากภาพรวมหรือมุมมองอื่นๆ

ผลลัพธ์ที่ควรจะได้คาดหวังได้คือสมองของคุณจะถูกฝึกให้มองเห็นและดู
เห็นความจริงในเรื่องลงมืออยู่มากมายในสังคมปัจจุบันได้อย่างจับใจ
และปรับตัวรับมือกับปัญหาได้ทุกสถานการณ์ ไม่ว่าสังคมจะเปลี่ยนแปลง
ไปอย่างรวดเร็วแค่ไหนก็ตาม

ต่อให้คุณแก้ไขปัญหามากมายในเล่มนี้ได้ไม่ครบทุกข้อ แต่เฉลย
ที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และอธิบายอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ก็ยังจะช่วย
สร้างระบบความคิดของคุณให้สมบูรณ์แบบขึ้น ขอเพียงคุณ “อ่านไม่ท้อ”
และ “คิดไม่ถอย” สมอง (เหมือน) ใหม่ที่ว่องไวและแข็งแรงด้วยรากฐาน
ของตรรกะอันมั่นคงจะเป็นของคุณอย่างแน่นอน

howto

คุณเป็นคนที่ คิดเชิงตรรกะ เป็นไหมครับ

ผมมีโจทย์ปัญหาเหมาะๆ ที่ใช้วัดเรื่องนี้ได้
มีอยู่ด้วยกัน 3 โจทย์ซึ่งอยู่ในหน้าถัดไป
แล้วผมจะเฉลยทีหลัง
ตอนนี้ขอให้ลองคิดดูก่อนนะครับ

โจทย์ปัญหาเหล่านี้เป็นพื้นฐานของสิ่งที่เรียกกันว่า
“แบบทดสอบการตอบสนองทางปัญญา”
ซึ่งออกแบบมาเพื่อวัดว่าคนเรา
“พึงพาการตัดสินใจตามสัญชาตญาณมากแค่ไหน”
ว่าแต่ว่าโจทย์ปัญหาเหล่านี้

แม้แต่นักศึกษามหาวิทยาลัยชื่อดังระดับโลก

อย่างมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดหรือเยล

ก็มีเพียง 17% เท่านั้นที่ตอบถูกทุกข้อ

แล้วคุณจะตอบถูกไหม

เอาละ! โจทย์ปัญหาแรก
ให้คิดภายใน 5 วินาที

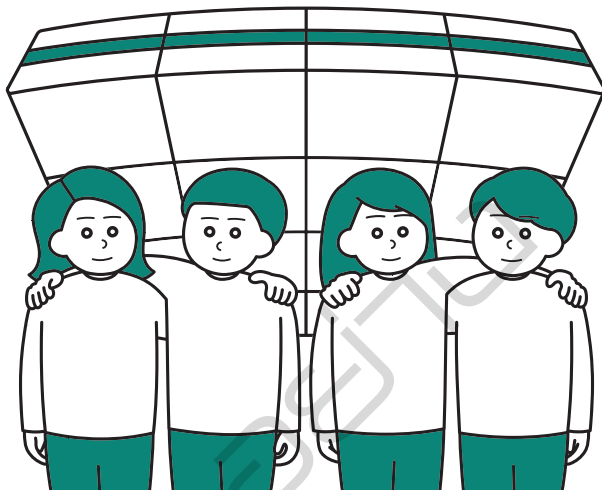
ปากกาถูกลิ้นกับยางลบ
ราคารวม 110 เยน
ปากกาถูกลิ้นราคาแพงกว่ายางลบ 100 เยน

แล้วยางลบราคาเท่าไร

อาจจะง่ายหน่อยนะครับ
กว่า

คำตอบไม่ใช่ “10 เยน”

โจทย์ปัญหาต่อไป
ให้คิดภายใน 5 วินาทีเช่นกัน

มีสินค้าหนึ่งที่ผลิตโดยพนักงาน 4 คน
4 วันผลิตได้ 4 ชิ้น
ถ้าจะผลิต 100 วันให้ได้ 100 ชิ้น

ต้องใช้พนักงานขึ้นตำที่คน

อาจมีคนที่ยิ่งสับสน
แล้วเดาว่า “100 คนมัง”

แต่คำตอบไม่ใช่ “100 คน”

เอาละครับ โจทย์ปัญหาสุดท้าย
ให้คิดภายใน 5 วินาทีเหมือนเดิม

ในงานหนึ่งมีผู้ชม 1 คนตอนเปิดงาน
ทุกๆ 1 นาทีจะมีผู้ชมเพิ่มเป็น 2 เท่า
พอถึง 12 นาทีผู้ชมก็เต็มสถานที่จัดงาน
ตอนที่ผู้ชมมีจำนวนครึ่งหนึ่งพอดี

คือหลังจากเปิดงานไปแล้วกี่นาที

เราอาจเผลอคิดไปว่า
“12 นาทีมีผู้ชมเต็ม เพราะฉะนั้น ครึ่งหนึ่งก็คือ 6 นาที”

แต่คำตอบไม่ใช่ “หลังเปิดงาน 6 นาที”

ฉันผมยังถามต่ออีกละก็
อาจมีคนปิดหนังสือไปเสียก่อน
เพราะฉะนั้น เรามาดูเฉลยกันดีกว่าครับ

เฉลยโจทย์ข้อที่ 1

เราจะเผลอคิดว่า “ปากกาถูกลิ้นราคา 100 เยน ยางลบก็ราคา 10 เยนไง”
แต่ถ้าอย่างนั้น ปากกาถูกลิ้นกับยางลบก็จะราคาต่างกัน 90 เยน
ถ้าจะให้ความต่างอยู่ที่ 100 เยน ก็มีแต่ต้อง
“ปากกาถูกลิ้นราคา 105 เยน และยางลบราคา 5 เยน” เท่านั้น
ดังนั้นคำตอบที่ถูกต้องคือ “5 เยน” ครับ

เฉลยโจทย์ข้อที่ 2

“สินค้าที่ 4 คน ผลิตใน 4 วัน ได้ 4 ชิ้น”
ก็คือ “ถ้ามี 4 คนก็ผลิตได้วันละชิ้น”
เพราะฉะนั้น ถ้ามี 4 คน ผลิต 100 วัน ก็จะได้ 100 ชิ้น
ดังนั้นคำตอบที่ถูกต้องคือ “4 คน” นั่นเอง

เฉลยโจทย์ข้อที่ 3

ผู้ชมเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าใน 1 นาที
ถ้าผู้ชมเต็มสถานที่จัดงานในนาทีที่ 12 ละก็
สถานที่จัดงานจะมีผู้ชมครึ่งหนึ่งก็เมื่อ 1 นาทีก่อนหน้านี้
ดังนั้นคำตอบที่ถูกต้องก็คือ “11 นาที”

เป็นอย่างไรบ้างครับ ตอบถูกกันคนละกี่ข้อ
คนไหนตอบถูกทุกข้อ
ผมว่าภูมิใจได้เลยละ

แต่ถ้าไม่เข้าใจก็ไม่ต้องกลุ้มใจไปนะครับ
เพราะต่อให้เป็นคนฉลาดขนาดไหน
ก็ตัดสินใจตามสัญชาตญาณได้เหมือนกัน

เรื่องนี้ไม่ได้ยุ่งแคในแบบทดสอบเท่านั้น
เวลาเราเผชิญหน้ากับปัญหาซับซ้อนในชีวิตจริง
คนจำนวนมากก็ไม่ได้คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล
แต่คิดด้วยสัญชาตญาณเหมือนกัน

ส่วนคนที่ตอบคำถามเหล่านี้ถูกต้องนั้น
พวกเขาคือ “คนที่คิดเชิงตรรกะ” เป็นครับ

อย่าหลงตามสัญชาตญาณ หรือโยนปัญหาทิ้ง

แต่จงจัดระเบียบข้อเท็จจริง มองภาพรวม

และคิดหาคำตอบที่ถูกต้องด้วยตรรกะ

สิ่งนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นทักษะสำคัญ
สำหรับยุคปัจจุบันที่ซับซ้อนมากขึ้น

หนังสือเล่มนี้จึงรวบรวมโจทย์ปัญหาจากทั่วทุกมุมโลกไว้ในเล่มเดียว
แล้วโจทย์เหล่านี้จะเปลี่ยนคุณให้คิดเชิงตรรกะเป็นโดยไม่ต้องออกแรง
ขอให้สนุกกับการหาคำตอบนะครับ

ไต่ระดับลับสมอง
ด้วยคำถามเชิงตรรกะ

สารบัญ

บทนำ

1

บทที่

1

คิดเชิงตรรกะให้เป็น แล้วจะแก้โจทย์ปัญหาเหล่านี้ได้

1

เห็นความจริงที่สอดคล้องกันหรือไม่
“ชาวบ้าน 3 คน” ★☆☆☆☆

19

2

ใช้ตรรกะสังเกตเห็นจุดบอดได้หรือไม่
“เครื่องปรุง 3 อย่าง” ★☆☆☆☆

24

3

แยกความจริงออกจากข้อมูลเดียวได้หรือไม่
“คำให้การของคนคนเดียว” ★☆☆☆☆

28

4

เห็นเบาะแสที่ซ่อนอยู่หรือไม่
“เป่ายิ้งฉุบ 10 ครั้ง” ★★☆☆☆

32

5

เรียบเรียงข้อมูลทีไปกันคนละทางได้หรือไม่
“สัปดาห์อันยุ่งเหยิง” ★★☆☆☆

36

- 6 | สังเกตเห็นความจริงที่ข้อมูลย่อยบอกหรือไม่ 40
“จำนวนการเข้าร่วมแข่งขันด้านการขาย” ★★☆☆☆
- 7 | มองเห็นต้นตอของความคิดหรือไม่ 44
“ผลแข่งป้องกันที่ป้อนน้ำพุร้อน” ★★★☆☆
- 8 | คิดไปถึงเบื้องหลังของเบื้องหลังได้หรือไม่ 49
“ทางไปสวรรค์” ★★★☆☆
- 9 | คิดโดยกรองข้อเท็จจริงเป็นหรือไม่ 55
“หมวก 50%” ★★★☆☆
- 10 | ทำให้หลายทางเลือกง่ายขึ้นได้หรือไม่ 59
“หมวก 33%” ★★★★★
- 11 | นึกกลยุทธ์เพื่อให้เห็นรูปแบบที่ซ่อนอยู่ในโจทย์ปัญหาได้หรือไม่ 66
“แมวของชาวเวอดิงเจอร์” ★★★★★
- 12 | ใช้ความคิดเชิงตรรกะขั้นสุดเก่งหรือไม่ 74
“บันไดสู่สวรรค์” ★★★★★ + ★★

บทที่ 2

คิดอย่างมีวิจารณญาณให้เป็น แล้วจะแก้โจทย์ปัญหาเหล่านี้ได้

- 1 | คิดสงสัยในข้อเท็จจริงได้หรือไม่ 85
“1,000 เยนที่หายไป” ★☆☆☆☆
- 2 | คิดโดยมีข้อสรุปอยู่ในใจก่อนแล้วหรือไม่ 89
“คำถามที่ง่ายที่สุดในโลก” ★☆☆☆☆
- 3 | รู้ตัวว่าตกหลุมพรางสัญชาตญาณ
ของตัวเองหรือไม่ 93
“วิ่งแข่งรอบที่ 2” ★☆☆☆☆
- 4 | ทิ้งความคิดเข้าข้างตัวเองได้หรือไม่ 97
“เครื่องบินเจ็ทลมปะทะ” ★★☆☆☆
- 5 | เห็นจุดบอดของรูปแบบความคิดหรือไม่ 103
“ปริศนาเรือที่เล่นสวนกัน” ★★☆☆☆
- 6 | มองหลุมพรางของ % ออกหรือไม่ 107
“สินค้า 200 ชิ้น” ★★☆☆☆
- 7 | คิดเป็นภาพได้หรือไม่ 111
“แผนเพิ่มประชากรเกิดใหม่
ของประเทศหนึ่ง” ★★★★★

- 8 | มองหลุมพรางของ “ตัวเลข” ออกหรือไม่ 115
“ขึ้นเงินเดือนปริศนา” ★★★★★
- 9 | มองหลุมพรางของ “ความน่าจะเป็น” 120
ออกหรือไม่
“กล่องลูกบอลสีขาว” ★★★★★
- 10 | สังเกตเห็นความเป็นไปได้ที่ซ่อนอยู่หรือไม่ 127
“ไฟ 3 ใบ” ★★★★★
- 11 | ได้คิดถึงสถานการณ์ทั้งหมดที่เป็นไปได้หรือไม่ 131
“ม้าแข่ง 25 ตัว” ★★★★★
- 12 | สังเกตเห็นกับดักที่ซ่อนอยู่ในเบาะแสหรือไม่ 138
“ไฟ 4 ใบ” ★★★★★
- 13 | สังเกตเห็นกลยุทธ์ที่วางไว้หรือไม่ 143
“3 พรรคหาเสียง” ★★★★★
- 14 | กล้าสงสัยทุกสิ่งหรือไม่ 153
“เกาะคนซื้อตรงกับคนโกหก” ★★★★★ + ★★

คิดนอกกรอบให้เป็น แล้วจะแก้โจทย์ปัญหาเหล่านี้ได้

- 1 | คิดยืดหยุ่นเป็นหรือไม่ 169
“หมีสี่อะไร” ★☆☆☆☆
- 2 | คิดโดยปราศจากอคติได้หรือไม่ 173
“รูป 2 ดอก” ★☆☆☆☆
- 3 | มองเห็น “ปัญหาแท้จริง” ที่ควรคำนึงถึงหรือไม่ 177
“เรือ 4 ลำ” ★☆☆☆☆
- 4 | คิดมุกกลับได้หรือไม่ 181
“แข่งม้าอี๊ดอาด” ★★☆☆☆
- 5 | นำข้อจำกัดมาเป็นแรงขับในการคิดได้หรือไม่ 185
“ข้ามทะเลทราย” ★★☆☆☆
- 6 | ดึงตัวเองออกจากมุมมองแคบๆ ได้หรือไม่ 190
“ตาชั่งกับเหรียญทอง 9 เหรียญ” ★★★☆☆
- 7 | จับประเด็น “ที่ซ่อนอยู่” ได้หรือไม่ 194
“ธนบัตร 26 ใบ” ★★★☆☆

- 8 | คิดอย่างสร้างสรรค์ด้วยการเปลี่ยน
“สิ่งที่ต้องคิด” ได้หรือไม่ 198
“สับเปลี่ยนหมากรุกสีขาวกับสีดำ” ★★★★★☆
- 9 | สังเกตเห็นประเด็นปัญหา “ตั้งแต่ต้น” หรือไม่ 202
“วัว 17 ตัว” ★★★★★☆
- 10 | คิดนอกกรอบสถานการณ์ได้หรือไม่ 206
“10 เหรียญ” ★★★★★☆
- 11 | รู้จักสุดยอดกลยุทธ์ที่ใช้กระตุ้น
ความคิดหลุดโลกหรือไม่ 211
“กองไหนเหรียญปลอม” ★★★★★★
- 12 | กล่าวจะปล่อยความเป็นไปได้
ให้หลุดมือหรือไม่ 216
“ส่งอัญมณีทางไปรษณีย์” ★★★★★★
- 13 | นำข้อมูลทั้งหมดมากระตุ้นความคิดสร้างสรรค์
ได้หรือไม่ 221
“นับคะแนนเลือกตั้ง” ★★★★★★ + ★★

คิดจากภาพรวมให้เป็น แล้วจะแก้โจทย์ปัญหาเหล่านี้ได้

- 1 | มองภาพรวมของสถานการณ์อย่างใจเย็น
ได้หรือไม่ 231
“ผลไม้ 3 กล่อ่ง” ★☆☆☆☆
- 2 | ระบุตัวเลือกจากการมองภาพรวมได้หรือไม่ 236
“ทายอายุ 72” ★☆☆☆☆
- 3 | เผยข้อเท็จจริงที่ถูกซ่อนไว้ได้หรือไม่ 242
“ตรวจทานตลาดก่อนพิมพ์” ★★☆☆☆
- 4 | มองภาพรวมของสถานการณ์
นอกเหนือจากปัจจุบันได้หรือไม่ 247
“ร้านอาหารต่างแดน” ★★★☆☆
- 5 | มองกฎที่ซ่อนอยู่ในสถานการณ์ออกหรือไม่ 255
“ไฟ 2 ใบ” ★★★☆☆
- 6 | หาเบาะแสเพื่อจำกัดตัวเลือกให้แคบลง
ได้หรือไม่ 260
“แลกนามบัตรกัน 10 คน” ★★★☆☆

- 7 | มองความหมายของสถานการณ์ออกหรือไม่ 268
“สติ๊กเกอร์สีแดงกับสีน้ำเงิน” ★★★★★☆
- 8 | ตัดสินบทบาทของตัวเองอย่างใจเย็นได้หรือไม่ 276
“แอปเปิลของทั้ง 3 คน” ★★★★★☆
- 9 | มองเห็นกระทั่งความคิดของคนอื่นหรือไม่ 285
“ห้องลิฟท์” ★★★★★☆
- 10 | เห็นภาพรวมว่ามีข้อมูลมากเกินไปหรือไม่ 293
“ผู้ต้องสงสัยทั้ง 7” ★★★★★★
- 11 | เห็นภาพรวมจากเบาะแสเพียงไม่กี่อย่างหรือไม่ 304
“สิ่งที่คุณอยู่ในการแข่งขัน
แบบพบกันทั้งหมด” ★★★★★★
- 12 | คลำทางต่อไปยามมืดแปดด้านได้หรือไม่ 312
“การแข่งขันกีฬาปริศนา” ★★★★★★ + ★★

- 1 | เปลี่ยนมุมมองได้หรือไม่ 329
“เพื่อนโคลน 2 คน” ★☆☆☆☆
- 2 | อ่านความคิดคนอื่นออกหรือไม่ 333
“ผมกระเซิง 3 คน” ★☆☆☆☆
- 3 | มองความหมายจากการกระทำออกหรือไม่ 336
“หมวกบนบันได” ★☆☆☆☆
- 4 | คาดการณ์ไปถึงอนาคตได้หรือไม่ 340
“ยิงสู้รบกัน 3 คน” ★★☆☆☆
- 5 | เปลี่ยนทิศทางของรูปแบบความคิดได้หรือไม่ 344
“บาร์ที่มีแต่คนไม่ชอบยุ่งกับคนอื่น” ★★★☆☆
- 6 | ชักจูงคนอื่นให้สร้างผลลัพธ์อย่างที่ต้องการได้หรือไม่ 352
“แบ่งเหรียญทอง” ★★★★★
- 7 | วางกลยุทธ์ระยะยาวให้ชนะในตอนท้ายได้หรือไม่ 360
“พระราชายจ่ายเงินเดือน” ★★★★★

8

คิดไปถึง “สมมติฐาน” ของ “สมมติฐาน”
ได้หรือไม่

368

“แสดมปี 8 ดวง” ★★★★★☆

9

สังเกตเห็นเจตนาที่แท้จริง
ซึ่งดูจากคำพูดไม่ออกหรือไม่

376

“วันเกิดชาลี” ★★★★★☆

10

อ่านความคิดว่าจะเดินหมากต่อไปอย่างไร
ออกหรือไม่

384

“เกาะมังกร” ★★★★★★

11

หาทางออกจากสถานการณ์ที่ “คาดเดาไม่ได้”
ได้หรือไม่

392

“เดาตัวเลขที่เป็นไปไม่ได้” ★★★★★★

12

อ่านใจที่ซับซ้อนของผู้คนเก่งหรือไม่

400

“คุกกี้ 1,000 ชิ้น” ★★★★★★ + ★★

นำความคิดเชิงตรรกะทั้งหมดมาใช้ประโยชน์
ได้หรือไม่

420

“ห้องรูปปั้นหิน” ★★★★★ + ★★★★★

บทสรุป

436

อ้างอิง

447

เกี่ยวกับผู้เขียน

451

“ความสามารถทั้ง 5” ที่ได้จากการแก้โจทย์ปัญหา เชิงตรรกะ

โจทย์ปัญหา 3 ข้อที่คุณได้ลองขบคิดไปเมื่อสักครู่นี้ เรียกอีกอย่างว่า “โจทย์ปัญหาเชิงตรรกะ” รวมทั้งมีชื่อเรียกอื่นๆ อีกมากมาย เช่น “แบบทดสอบเชิงตรรกะ” หรือ “ปริศนาเชิงตรรกะ” ซึ่งเป็นความบันเทิงที่นิยมเล่นกันทั่วโลกมาแต่โบราณ แม้คำจำกัดความจะหลากหลาย แต่โดยทั่วไปแล้วก็มีจุดที่คล้ายคลึงกันดังต่อไปนี้

ไม่จำเป็นต้องมีความรู้เป็นพิเศษ

ขอเพียงอ่านโจทย์แล้วคิดอย่างเป็นตรรกะก็จะได้คำตอบ

พูดสั้นๆ คือ เป็นปัญหาที่ใครๆ ก็แก้ได้ทั้งนั้น ขอเพียงมี “ทักษะการคิด” เป็นพอ

บริษัทดังทั่วโลกอย่าง Google, Apple หรือ Microsoft ต่างก็นำโจทย์ปัญหาเหล่านี้มาถามในการสอบคัดเลือกบุคลากร เพื่อทดสอบว่าผู้สมัครเป็น “ทรัพยากรระดับหัวกะทิ” หรือเปล่า

ว่ากันว่า ปีเตอร์ ธีล ซึ่งเป็นทั้งผู้ร่วมก่อตั้ง Paypal และ OpenAI ผู้ได้รับการขนานนามว่าเป็น “อัจฉริยะเหนือสตีฟ จ๊อบส์” ก็สนุกกับการแก้โจทย์ปัญหาเชิงตรรกะร่วมกับเพื่อนๆ เช่นกัน

เอเจนซีโฆษณาที่ผมเคยทำงานอยู่ก็ชอบ “โจทย์ปัญหาเชิงตรรกะ” มากเหมือนกันครับ ทุกวันศุกร์ตอนหกโมงเย็น เราจะมีช่วงเวลาที่เราเรียกว่า “Win Session” ซึ่งให้แต่ละคนชมเชยซึ่งกันและกัน แต่พอมีการตั้งโจทย์เชิงตรรกะเพื่อละลายพฤติกรรม ทุกคนก็เอาจริงเอาจังกันจนลืมเวลาไปเลย จากสมาชิก 11 คนในตอนนั้น ปัจจุบันมี 6 คนได้เป็นประธานบริษัท หรือไม่ก็ดำรงตำแหน่งผู้บริหารไปแล้ว

ทำไม “ห้วกะทิ” ถึงสนุกกับแบบทดสอบ

ทำไมบรรดาคนที่ได้รับการขนานนามว่าเป็น “ห้วกะทิ” ของโลกถึงเพลิดเพลินกับการแก้โจทย์ปัญหาเชิงตรรกะนัก ผมว่าคงไม่ใช่แค่เพราะพวกเขาชอบทำแบบทดสอบ แต่น่าจะเป็นเพราะมันช่วยเสริมสร้าง “ทักษะชั้นยอด” ที่จำเป็นกับยุคปัจจุบันมากกว่า

เมื่อสักครูผมบอกว่าถ้ามี “ทักษะการคิด” ก็จะแก้โจทย์ปัญหาเชิงตรรกะได้ เพราะอันที่จริงในเนื้อหาของโจทย์ปัญหาเองก็มีข้อมูลสำคัญทั้งหมดที่จะช่วยให้แก้โจทย์ปัญหาได้ถูกต้องอยู่แล้ว

แต่กระนั้นบางครั้งเราก็มีโจทย์ปัญหาที่แก้ไม่ได้เหมือนกันครับ เว้นแต่คุณจะมีมองเห็นข้อเท็จจริงอื่นนอกเหนือจากข้อมูลที่ได้มา และตั้งข้อสงสัยต่อสิ่งที่คุณคาดการณ์ พุดอีกอย่างก็คือ **ไม่ตัดสินใจตามสัญชาตญาณ แต่แก้ปัญห ด้วยการ “คิดให้รอบคอบ”** นั่นเอง

การได้รู้หรือได้เรียนรู้ในสิ่งที่คนอื่นไม่รู้เป็นเรื่องดีจริง ๆ แหละครับ ทว่ายุคสมัยปัจจุบันมีปัญหาใหม่ๆ โผล่มาทุกวัน ดังนั้นเราจึงไม่อาจนำสิ่งที่เคยเรียนหรือความรู้ที่มีติดตัวมาใช้ประโยชน์ได้ในทันที

สิ่งที่จำเป็นในยุคนี้ก็คือ “ทักษะการคิดอย่างรอบคอบ” ยามเผชิญปัญหาซับซ้อนที่ไม่เคยเจอมาก่อน โดยวิเคราะห์สถานการณ์อย่างใจเย็น และตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเป็นเหตุเป็นผล แทนที่จะปล่อยให้อารมณ์หรือสัญชาตญาณหรือสามัญสำนึกชักนำ คนที่มีทักษะแบบนี้แหละ จึงจะเรียกได้ว่าเป็น “คนฉลาด” ในยุคปัจจุบัน

“โจทย์ปัญหาเชิงตรรกะ” จึงมีไว้เพื่อทดสอบ “ทักษะการคิดอย่างรอบคอบ” ดังนั้นคนระดับหัวกะทิจำนวนมากจึง

สนุกกับโจทย์ปัญหาเชิงตรรกะ เพราะมันเป็นการฝึกสติปัญญาที่ยอดเยี่ยที่สุด

อย่างที่ผมได้กล่าวไปแล้วว่า 3 คำถามในตอนต้นนั้น “นักศึกษามหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดหรือเยลที่ตอบถูกทุกข้อมีเพียง 17% เท่านั้น” จึงใช้ว่าคนเรียนเก่งจะมี “ทักษะการคิด” เสมอไป ดังนั้นหากคุณเสริมสร้างทักษะในส่วนนี้ก็จะมีส่วนช่วยคนเหล่านั้นได้เช่นกัน

“ทักษะทั้ง 10” ที่รักเกอร์ยังสนับสนุน

เรามาดูรายละเอียดเรื่องทักษะที่ได้จากการแก้โจทย์ปัญหาเชิงตรรกะกันดีกว่า

ทุกท่านเคยได้ยินคำว่า “**ทักษะด้านความคิดรวบยอด**” (Conceptual Skills) ไหมครับ คำนี้หมายถึง ทักษะในการคิดออกว่าสิ่งใดเหมาะสมที่สุดต่อสถานการณ์นั้นๆ และตัดสินใจได้อย่างถูกต้องยามเผชิญหน้ากับเหตุการณ์ต่างๆ

ถ้าให้เจาะจงลงไปก็หมายถึงทักษะทั้ง 10 ดังต่อไปนี้

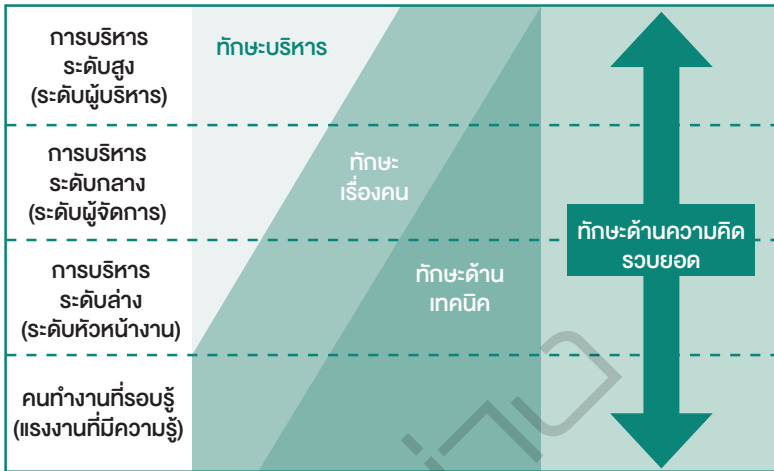
ทักษะด้านความคิดรวบยอดทั้ง 10

- ① การคิดเชิงตรรกะ
- ② การคิดนอกกรอบ
- ③ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ④ การมองหลายแง่มุม
- ⑤ ความยืดหยุ่น
- ⑥ การยอมรับความจริง
- ⑦ การแสวงหาความรู้ใหม่ๆ
- ⑧ ความสนใจใคร่รู้
- ⑨ ความสามารถในการประยุกต์
- ⑩ ความสามารถในการมองภาพรวม

ทักษะด้านความคิดรวบยอดนี้เป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดที่นำเสนอโดยศาสตราจารย์โรเบิร์ต แคตซ์ แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดในช่วงทศวรรษ 1950 ซึ่งต่อมายังไปปรากฏอยู่ในแนวคิดการบริหารองค์กรที่นำเสนอโดยนักวิชาการด้านการบริหารจัดการอย่างปีเตอร์ ดรักเกอร์ ด้วยเช่นกัน

เพราะดรักเกอร์มองว่า “**ทักษะด้านความคิดรวบยอดเป็นสิ่งจำเป็นในทุกระดับ**” ทั้งระดับผู้บริหาร ผู้จัดการ และผู้ปฏิบัติงาน

อธิบายทักษะด้านความคิดรวบยอด (ตามแนวคิดของดรักเกอร์)

ที่มา : “ทักษะด้านความคิดรวบยอดคืออะไร บอกวิธีพัฒนาทักษะกับองค์ประกอบอย่างเข้าใจง่าย”
โดยสมาร์ตคอมพานี

แนวคิดนี้มีมานานแล้ว ทว่ากลับมามีความสนใจอีกครั้งในฐานะของทักษะที่จำเป็นต่อยุคปัจจุบันอันเต็มไปด้วยความไม่แน่นอนและความเปลี่ยนแปลง

ในบรรดาทักษะทั้ง 10 อย่าง มี 3 อย่างที่เรียกได้ว่าเป็น “ทักษะการคิด” ได้แก่ **การคิดเชิงตรรกะ (Logical Thinking)** **การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)** และ **การคิดนอกกรอบ (Lateral Thinking)**

นอกจากนี้ “**ความสามารถในการมองภาพรวม**” กับ “**การมองหลายแง่มุม**” (ในหนังสือเล่มนี้จะเรียกว่า “การคิดจากภาพรวม” กับ “การคิดหลายแง่มุม”) ก็เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้เช่นกัน

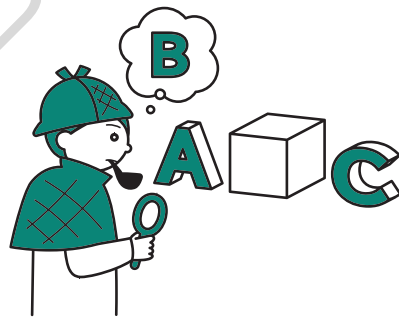
และทั้ง 5 อย่างนี้ยังเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการแก้ “โจทย์ปัญหาเชิงตรรกะ” อีกด้วย ดังนั้นการใช้ทักษะทั้ง 5 อย่างนี้ซ้ำแล้วซ้ำเล่าในการแก้โจทย์ปัญหาเชิงตรรกะจึงช่วยเพิ่มพูนทักษะเหล่านี้ให้เราไปโดยปริยาย เช่นเดียวกับการออกกำลังสร้างกล้ามเนื้อนั่นเอง

เอาละ เรามาดูรายละเอียดเรื่องทักษะทั้ง 5 นี้ในหัวข้อถัดไปกันดีกว่าครับ

“ทักษะทั้ง 5” ที่เพิ่มพูนได้ด้วย โจทย์ปัญหาเชิงตรรกะ

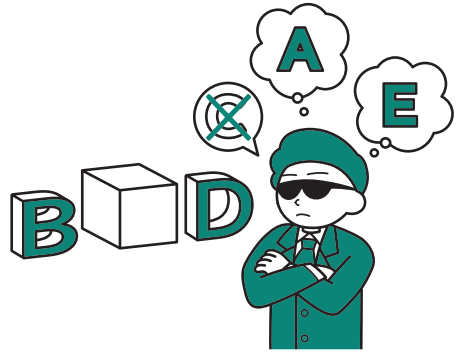
① การคิดเชิงตรรกะ

คือความสามารถในการแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อมูล เรียบเรียงลำดับหรือรูปแบบ และตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกัน การอนุมานจากข้อมูลที่อยู่เบื้องหน้าว่า “ข้อมูลนั้นบอกอะไรเราบ้าง” ก็จะเห็นข้อเท็จจริงใหม่ๆ ชัดเจน และมองเห็นหนทางแก้ไขปัญหาก็ได้

② การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

คือความสามารถในการ
ขบคิดตั้งคำถามต่อข้อมูลเดิม
หรือสัญชาตญาณ สังเกตเห็น
สาระสำคัญในนั้น รู้จักย้อน
ทบทวนว่ากระบวนการและ
องค์ประกอบของข้อเท็จจริงหรือ
ประเด็นที่มีอยู่ “เป็นอย่างไร
แน่หรือ” แล้วตรวจสอบความ
เป็นเหตุเป็นผลให้สอดคล้องกัน
ก็จะเห็นความจริงที่เป็นแก่นแท้ได้

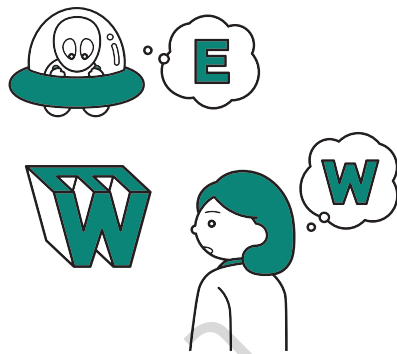
③ การคิดนอกกรอบ

คือความสามารถในการ
คิดอย่างเป็นกลางโดยอิสระ
ไม่ยึดติดกับความเชื่อเดิม ๆ
สามัญสำนึก อคติ หรือตัวอย่าง
ในอดีต สามารถเสนอแนวทาง
แก้ไขหรือการค้นพบครั้งใหญ่ที่
สร้างสรรค์และต่างจากที่เคยมี
โดยการเผชิญหน้ากับปัญหาที่
ติดขัดด้วยทัศนคติว่า “มีอะไรอื่น
ที่ยังคิดได้อีกบ้าง”

④ การคิดจากภาพรวม

คือความสามารถในการมองเห็นสิ่งต่างๆ จากภาพกว้าง โดยไม่จมอยู่กับมุมมองหรือรายละเอียดในปัจจุบัน สร้างวิธีคิดหรือวิธีแก้ปัญหาใหม่ๆ ได้ ด้วยการมองสถานการณ์จากมุมกว้างว่า “ภาพรวมเป็นอย่างไร” แล้วจึงตระหนักถึงข้อมูลหรือความเป็นไปได้ที่ก่อนหน้านี้ยังไม่เห็น

⑤ การคิดหลายแง่มุม

คือความสามารถในการคิดถึงสิ่งต่างๆ จากทุกด้าน เช่น จากหลายตำแหน่งหรือหลายมุมมอง ไม่ใช่จากแค่มุมใดมุมหนึ่งเท่านั้น การมองสถานการณ์ด้วยความคิดว่า “ถ้าเปลี่ยนวิธีมองจะเป็นอย่างไร” จะทำให้ได้ข้อมูลใหม่ๆ และตระหนักถึงความจริงที่ซ่อนอยู่หรือตระหนักถึงแนวทางแก้ไขปัญหามองข้ามไปได้

ทักษะทั้ง 5 นี้ไม่เพียงเอาไว้มองแก้โจทย์ปัญหาเท่านั้น แต่ยังใช้กันมากในโลกธุรกิจอีกด้วย

การคิดเชิงตรรกะ เอาไว้ใช้ชักจูงผู้ฟังในการ “นำเสนอ” ด้วยข้อเท็จจริง และใช้คิดหาวิธี “แก้ปัญหา” ได้อย่างถูกต้อง

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เอาไว้ใช้ “ปรับปรุงการทำงาน” โดยใส่ใจกับสิ่งที่ย้อนแย้ง จุดที่ผิดพลาดหรือเปล่าประโยชน์ และมีไว้ “พัฒนาธุรกิจ” ด้วยการระบุประเด็นที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข

การคิดนอกกรอบ เอาไว้ใช้เวลา “พัฒนาสินค้าและบริการ” รูปแบบใหม่ หรือ “วางแผนรับมือ” ปัญหาที่ยังไม่เคยมีมาก่อน เป็นต้น

การคิดจากภาพรวม เอาไว้ใช้จับทิศทางการตลาด เพื่อ “วิเคราะห์การตลาด” หรือเพื่อให้รู้ว่าธุรกิจตนอยู่ในจุดไหนของตลาด จนนำไปสู่การสร้าง “กลยุทธ์ทางธุรกิจ”

การคิดหลายแง่มุม เอาไว้ใช้คาดคะเนความคิดของกลุ่มเป้าหมายใน “กิจกรรมการขาย” หรือเพื่อให้เข้าใจภาพลักษณ์ของบริษัทตนในการ “สร้างแบรนด์” เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้ ดร็กเกอร์จึงเสนอว่าทักษะทั้ง 5 นี้ “จำเป็นต่อนักธุรกิจทุกคน” ทำให้คนชั้นยอดทั่วโลกพากันฝึกแก้ “โจทย์ปัญหาเชิงตรรกะ” เพื่อเพิ่มพูนความสามารถของตนเอง

แค่ “เข้าใจ” ก็เก่งขึ้นได้

ในหนังสือเล่มนี้ ผมจะนำเสนอโจทย์ปัญหาสำหรับแต่ละ “ทักษะ” ที่เลือกสรรมาแล้วจากทฤษฎีจิต

ไม่มีโจทย์ปัญหาที่ต้องใช้คณิตศาสตร์คำนวณ หรือให้ดูรูปปริศนา แล้วตอบให้ถูกนะครับ เพราะผมเลือกโจทย์ที่จะพัฒนา “ทักษะการคิด” ให้หลากหลาย” เป็นหลัก

พูดสั้นๆ ก็คือ เป็นโจทย์ปัญหาที่สอน “รูปแบบการคิด” ให้เรานั่นเอง ผมตั้งเป้าไว้ว่าการแก้โจทย์ปัญหาเหล่านี้จะช่วยให้คุณนำรูปแบบการคิดดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ยามเจอปัญหาหรือสถานการณ์คล้ายคลึงกันได้

แต่ละบทจะเริ่มจากโจทย์ง่าย ๆ แล้วเพิ่มระดับความยากขึ้นเรื่อย ๆ บอกตามตรงว่ามีโจทย์ที่ค่อนข้างยากทีเดียวรวมอยู่ด้วย สำหรับโจทย์ที่ยากเกินระดับทั่วไปก็อาจจะเก๋ยากสำหรับคนทั่วไปด้วยเช่นกัน ตอนผมเห็นทีแรกก็ทำไม่ได้ครับ

ดังนั้นถ้าคุณไม่เข้าใจก็ไม่ใช่ไร

“คิดวิธีนั้นหรือเธอ!”

เรื่องสำคัญเหนือสิ่งอื่นใดคือ การที่คุณอ่านเฉลยแล้วตกใจแบบนี้นี่ละ การได้ลองทำหลายครั้งจนจดจำวิธีแก้ไขได้ จะสร้างกระบวนการคิดที่ทำให้คุณ “คิดอย่างรอบคอบ” เป็น การแก้โจทย์ปัญหาเหล่านี้จึงน่าจะช่วยให้คุณสร้าง “ทักษะการคิดอย่างรอบคอบ” ได้โดยปริยาย ซึ่งไม่ได้จำเพาะต่อธุรกิจเท่านั้น แต่ยังจำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตในยุคสมัยที่ไม่แน่นอนด้วย เพราะผมรู้ซึ่งถึงความสำคัญของทักษะเหล่านี้ด้วยตัวเองมาแล้ว

โจทย์ปัญหาเชิงตรรกะเปลี่ยนชีวิตผม

ขอภัยที่แนะนำตัวช้าไปสักหน่อย ผมชื่อโนมูระ ฮิโรยูกิ ครับ

ปัจจุบันผมอายุ 35 ปี ทำงานเป็นนักการตลาดออนไลน์ ก่อนหน้านั้นผมทำงานในบริษัทเอเจนซีโฆษณา แต่ก็ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการตลาดมาโดยตลอด ผมทำงานหลายด้านตั้งแต่วิเคราะห์การตลาด ไปจนถึงกำหนดเป้าหมาย ผลิต และบริหารจัดการโฆษณา จัดอีเวนต์ บางทีก็พัฒนาธุรกิจใหม่ๆ ด้วย

ถึงผมจะจบจากมหาวิทยาลัยดัง แต่ใช้ว่าจะเก่งกาจเหนือคนทั่วไป เพราะกว่าจะสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ ผมสอบตกถึง 3 ปีซ้อน และพอถึงตอนที่ตีใจว่าสุดท้ายก็ได้งานบริษัทเสียที งานนั้นกลับไม่เหมาะกับผม จึงต้องลาออกภายในเวลาไม่กี่เดือน

หลังจากนั้นผมก็ทำงานพิเศษจนถึงอายุ 29 ปี ใช้ชีวิตแบบให้พอมีกินไปวันๆ

สิ่งเดียวที่อาจเรียกได้ว่าเป็นคุณสมบัติของผมในเวลานั้นคือ **ผมชอบ “โจทย์ปัญหาเชิงตรรกะ”**

หลังลาออกจากบริษัทและใช้ชีวิตอย่างหลักลอย ผมก็นึกถึงโจทย์ปัญหาเชิงตรรกะที่เมื่อก่อนเคยชอบ ด้วยความที่ผมหวนกลับมาหลงเสน่ห์มันอีกครั้ง ก็เลยอดหลับอดนอนไปรวบรวมโจทย์ปัญหาเหล่านั้นมา แล้วเขียนบล็อกนำเสนอโจทย์ปัญหาเชิงตรรกะพร้อมเฉลยวิธีแก้โจทย์เป็นงานอดิเรก ซึ่งกลายเป็นบล็อกที่ได้รับความนิยมจนมีผู้อ่านสูงสุดถึง 700,000 ครั้งต่อเดือน

แล้วผมก็ได้รับการติดต่อจากเอเจนซีโฆษณาที่เห็นบล็อกของผม ทำให้ได้รับโอกาสในการทำงานด้านการตลาด แม้จะเป็นมือใหม่ที่ไร้ประสบการณ์ ผมยังเป็น NEET¹ ในวัย 29 ปีด้วย แต่โชคดีที่ผมประสบความสำเร็จ จึงทำให้ประกอบอาชีพในสายนี้เรื่อยมา

ผมคิดว่าที่ตัวเองมีผลงานน่าจะเป็นเพราะมี “**ทักษะการคิดอย่างรอบคอบ**” ที่พัฒนาขึ้นมาจากการแก้โจทย์ปัญหาเชิงตรรกะนี้เองครับ ทักษะทั้ง 5 ที่ผมได้มาจากการแก้โจทย์ปัญหาเชิงตรรกะมีประโยชน์ในงานด้านการตลาดดังต่อไปนี้

การคิดเชิงตรรกะ : จัดการและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจต่างๆ รวมถึงคิดหามาตรการที่จำเป็น

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ : มองหาวิธีการทำการตลาดใหม่ๆ อยู่เสมอ โดยไม่พึ่งวิธีเดิมที่มีอยู่อย่างไม่ลืมหูลืมตา

การคิดนอกกรอบ : เวลาเจอทางตันก็ทิ้งความคิดที่มีอยู่เดิมหรือสามัญสำนึกแล้วหาวิธีการใหม่

การคิดจากภาพรวม : มองภาพรวมของทางเลือกในการโฆษณาที่หลากหลาย ทั้งวิธีการ กลุ่มเป้าหมาย สถานที่ลงโฆษณา และเนื้อหา แล้วเลือกแผนการที่ดีที่สุด

การคิดหลายแง่มุม : คิดจากมุมมองหลายด้าน เช่น จากมุมมองของผู้ใช้ โดยไม่ยึดติดกับมุมมองส่วนตัว

ทักษะการคิดที่จะได้ฝึกจากหนังสือเล่มนี้อาจไม่ได้เป็นประโยชน์โดยตรงในทันทีทันใด แต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ทันทีในยุคที่มีแต่ความ

¹ มาจากคำว่า Not in Education, Employment, or Training หมายถึงภาวะที่คนหนึ่งเก็บตัวออกจากโลกภายนอก หลีกหนีสังคมโดยไม่ออกไปทำงานหรือเรียนหนังสือ

เปลี่ยนแปลงก็จะหมดประโยชน์อย่างรวดเร็วเช่นกัน ดังนั้น **“ทักษะการคิดอย่างรอบคอบ”** จึงน่าจะเป็นสินทรัพย์ที่ติดตัวคุณไปตลอดชีพ ซึ่งเป็นกำลังสำคัญให้คุณได้ไม่ว่าจะอยู่ในยุคไหนก็ตาม

ทุกปัญหาคือ “ปริศนา”

“ตรรกะ” คือแสงสว่างส่องความมืด

ผมรู้สึกอย่างนั้นนะครับ เมื่อเราฉายแสงแห่งตรรกะใส่ความมืดมิดนั้น กระทั่งปัญหาที่ดูไม่น่าจะจัดการได้ก็ยิ่งให้เบาะแสเล็กๆ ได้บ้าง ซึ่งพอเราติดตามเบาะแสนั้นไป แล้วฉายแสงไปยังเบื้องหน้าอีกครั้ง เราก็จะเห็นเบาะแสดังไป ระหว่างที่ทำเช่นนี้ซ้ำๆ มันจะนำทางเราไปสู่จุดหมายในที่สุด “อาวุธสำหรับฉายแสงไปยังความมืดให้ก้าวไปข้างหน้าได้” ที่ว่านี้แหละ ที่ผมคิดว่าเป็น “ตรรกะ”

อาจจะมีคนคิดว่า “โลกแห่งความเป็นจริงไม่ได้หมุนรอบตรรกะสักหน่อย”

จริงอยู่ว่ากระทั่งในโลกธุรกิจที่ดูเป็นตรรกะ เราก็ไม่อาจจะเลยอิทธิพลจากอารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์ได้ ทว่าก็มีบางคราวเหมือนกัน ที่การยึดติดอยู่กับ “ส่วนที่ไม่ใช่ตรรกะ” ทำให้ปัญหาซับซ้อนกว่าเดิม

ในโลกของที่ปรึกษาที่มีหนังสือเล่มหนึ่งที่เรียกกันว่าเป็นผลงานชิ้นเอก ชื่อ *Are Your Lights On?: How to Figure Out What the Problem Really Is* เขียนโดยโดนัลด์ ซี. กอด และเจอร์ราร์ด เอ็ม. ไวน์เบิร์ก ประโยคต่อไปนี้น่ามาจากหนังสือเล่มนี้ครับ

โดยมากแล้วสิ่งที่เรียกกันทั่วไปว่าเป็น “การแก้ปัญหา” แท้จริงก็คือการแก้ปัญหานั้นเอง

หมายความว่า ทั้งการแก้ปัญหาในโลกแห่งความเป็นจริง การแก้ปริศนา หรือการทำแบบทดสอบ โดยเนื้อแท้แล้วไม่ได้ต่างกันเลย แต่ความรู้สึกหรือการปักใจเชื่อว่า “ปัญหาเป็นเรื่องซับซ้อน” นี่เองที่ผลักดันตรรกะออกไปให้พ้นทาง แล้วทำให้ปัญหาซับซ้อนยิ่งกว่าเดิม เป็นเรื่องยากที่เราจะทำให้ปัญหาง่ายขึ้นด้วยการจัดอุปสรรคที่บิดบังตรรกะออกไป ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องฝึก “ทักษะการคิดเชิงตรรกะ” อย่างไรล่ะครับ

สุดท้ายนี้คือ “เรื่องที่ไม่ใช้ตรรกะ” แต่ผมอยากบอก

ผมได้พูดถึงเส้นหัวของตรรกะในหนังสือเล่มนี้ไปแล้ว แต่ขอทิ้งท้ายด้วยสิ่งที่ไม่ใช่ตรรกะสักประโยคหนึ่ง

“โจทย์ปัญหาเชิงตรรกะสนุกสุดยอดไปเลย!”

ความตื่นเต้นที่ได้เข้าใจคำตอบหลังอ่านเฉลยของคำถามที่ตอนแรกนึกว่า “จะคิดออกได้ยังไงกัน” จะให้ความรู้สึกกรวกับกำลังอ่านนิยายสืบสวนสอบสวน แล้วเวลารู้คำตอบก็จะรู้สึกดีสุดๆ ไปเลยครับ

ดังนั้นขอให้ทุกท่านอ่านด้วยความรู้สึกสบายๆ นะครับ
ผมจะดีใจเป็นอย่างยิ่ง ถ้าหนังสือเล่มนี้พอจะช่วยให้ทุกท่าน
พัฒนา “ทักษะการคิดอย่างรอบคอบ” ได้บ้าง

โนมูระ ฮิโรยูกิ

ตัวอย่าง

บทที่

1

คิดเชิงตรรกะ ให้เป็น

แล้วจะแก้
โจทย์ปัญหาเหล่านี้ได้

เรียบเรียงข้อมูลทั้งหมดให้เป็นระบบ
แล้วใช้ข้อมูลที่ได้มาเป็นพื้นฐานในการคิดให้สอดคล้องกัน
สิ่งนี้เรียกว่า “การคิดเชิงตรรกะ”
ในภาษาอังกฤษเรียกว่า “Logical Thinking”

เมื่อพูดถึงรูปแบบการคิดดังกล่าว
คนมักยกตัวอย่างจาก “เมฆ ฝน และร่ม”
“มีเมฆมาก ฝนทำท่าจะตก ฉันเลยจะพกร่มไปด้วย”
มันคือการสังเกตข้อเท็จจริง
แล้วนำข้อมูลนั้นมาประกอบการตัดสินใจ

คนฉลาดจะไม่ตัดสินใจอะไรมั่วๆ
ยังสังคมปัจจุบันที่มีความไม่แน่นอนสูง
เรา仍需แยกแยะข้อเท็จจริงอย่างใจเย็น
และให้ความสำคัญกับรูปแบบความคิดเชิงตรรกะ
แม้อาจดูเป็นเรื่องธรรมดา
แต่ก็เป็นรากฐานของรูปแบบการคิดทั้งหมด
ต่อไปนี้เป็นโจทย์ปัญหา 12 ข้อ
เพื่อทดสอบการคิดเชิงตรรกะดังกล่าวครับ

เห็นความจริง ที่สอดคล้องกันหรือไม่

ระดับความยาก ★ ☆ ☆ ☆ ☆

เรามาศึกษาโจทย์ปัญหาเชิงตรรกะที่เป็นพื้นฐานที่สุดกันก่อนดีกว่าครับ
จะได้จับแนวทางได้ว่าการคิดเชิงตรรกะเป็นอย่างไร

ชาวบ้าน 3 คน

มีชาวบ้าน 3 คนอยู่ตรงหน้าคุณ
คนหนึ่งเป็นทวดา คนหนึ่งเป็นปีศาจ และอีกคนเป็นมนุษย์
ทวดาพูดความจริงเสมอ ปีศาจพูดเท็จเสมอ
ส่วนมนุษย์พูดจริงบ้างเท็จบ้างสลับกันไป

ชาวบ้านทั้ง 3 คน (A, B, C) กล่าวดังนี้

ตัวจริงของชาวบ้านแต่ละคนคือใคร

อธิบาย “เทวดา” ที่พูดความจริงเสมอ กับ “ปีศาจ” ที่พูดเท็จเสมอ รูปแบบที่มีทั้งสองปรากฏตัวเรียกกันว่า “แบบทดสอบเทวดากับปีศาจ” และยังมีรูปแบบคำถามอื่นๆ อีกมากมายที่คล้ายคลึงกัน โจทย์นี้เป็นแบบเรียงง่ายที่สุดและยังเป็นระดับที่ง่ายมากอีกด้วย กระทั่งเด็กประถมยังแก้โจทย์ปัญหานี้ได้ ผมจึงจะไม่บอกใบ้ เรามาดูตามลำดับที่ละคน โดยคิดตามสิ่งที่เขาพูดและคุณลักษณะของพวกเขากันครับ

เริ่มจากสมมติฐานก่อน

คงมีคนที่ย่านคำถามแล้วคิดว่า “น่าจะต้องคิดถึงตัวคนที่แท้จริงของแต่ละคนเรียงไปตามลำดับละมั้ง” หรือไม่กี่ “ปวดหัวชะมัด”

ครับ **น่าเศร้าที่ว่าคุณคิดถูกต้องแล้ว**

การคิดเชิงตรรกะไม่ใช่เวทมนตร์ที่ช่วยให้แก้ไขปัญหาง่ายๆ ได้ในพริบตา แต่เป็นอาวุธที่นำคำตอบที่ถูกต้องมาให้คุณอย่างเป็นระบบ ดังนั้นพื้นฐานของการคิดเชิงตรรกะก็คือ

การตั้งสมมติฐานและทดสอบซ้ำแล้วซ้ำเล่าว่า

“ถ้า X คือ...ละก็”

เรามาเก่งเรื่องนี้ด้วยโจทย์ปัญหาแรกของหนังสือกันเลยดีกว่า เพราะฉะนั้น วิธีคิดก็คือ ตั้งสมมติฐานว่า **“ถ้า A เป็นเทวดาละก็” “ถ้าเป็นปีศาจละ” “ถ้า B คือ...” และ “ถ้า C คือ...ละ”** แล้วตัดส่วนที่ย้อนแย้งกันออกไป

เบื้องต้นถ้ามีแค่นี้ยังพอว่า แต่เราต้องระวัง “มนุษย์” ให้ดี เพราะเขาทำให้ปัญหาขึ้นซ้ำซ้อนขึ้น

“มนุษย์” พูดยังไงก็เจ็บปวดสลับกันไป ดังนั้นสิ่งที่เขาพูดย่อมไม่ใช่เป็นคำบอกใบ้ได้ยาก จึงต้องตัดออกไปก่อน

ดังนั้นก่อนอื่นเรามาดูเทวดากับปีศาจ ซึ่งต่างก็พูดในสิ่งที่สอดคล้องกับนิสัยของตัวเองอยู่เสมอดีกว่า

ตัวจริงของคนแรกคือใคร

ก่อนอื่น ในกรณีที่ตั้งสมมติฐานว่า A เป็นเทวดา แล้วถ้าคำพูดที่ว่า “ฉันไม่ใช่เทวดา” เป็น “ความจริง” ก็แสดงว่า A ไม่ใช่ “เทวดา”

แต่จากการที่เราตั้งสมมติฐานว่า A เป็นเทวดา สมมติฐานกับความจริงจะไม่สอดคล้องกัน

ดังนั้น **จึงเป็นไปได้ที่ A จะเป็นเทวดา**

ถ้าอย่างนั้น A คือปีศาจหรือเปล่า

ในกรณีนี้ ถ้าสมมติว่าคำพูดของ A ที่ว่า “ฉันไม่ใช่เทวดา” เป็น “คำพูดเท็จ” ก็แสดงว่า A ต้อง “เป็นเทวดา”

แต่จากการที่เราตั้งสมมติฐานว่า A คือปีศาจ สมมติฐานกับความจริงก็จะไม่สอดคล้องกันอีก

ดังนั้น **A จึงไม่ใช่ปีศาจด้วยเช่นกัน**

เหลือความเป็นไปได้เพียงอย่างเดียวเท่านั้น

A คือ “มนุษย์” ครับ

ตัวจริงของคนที่ 2 คือใคร

คราวนี้เรามาลองคิดถึงตัวจริงของ B กันบ้าง

ถ้า B เป็นเทวดา

คำพูดที่ว่า “ฉันไม่ใช่ปีศาจ” จะเป็น “ความจริง” **ซึ่งสอดคล้องกับ**

สมมติฐาน

แล้วถ้า B เป็นปีศาจล่ะ

คำพูดที่ว่า “ฉันไม่ใช่ปีศาจ” ก็เป็น “คำพูดเท็จ” ดังนั้น B จึงเป็นปีศาจ ตรงนี้ก็สอดคล้องกับสมมติฐานอีกเช่นกัน สรุปก็คือ

เรายังระบุไม่ได้ว่า B เป็นเทวดาหรือปีศาจ

ตัวจริงของคนที่ 3 คือใคร

เนื่องจากเรายังบอกไม่ได้ว่า B เป็นใคร ถ้าอย่างนั้นเรามาลองคิดเรื่อง C ดูบ้าง

ถ้า C เป็นเทวดา คำพูดที่ว่า “ฉันไม่ใช่มนุษย์” จะเป็น “ความจริง” และสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า “C เป็นเทวดา”

แล้วถ้าเป็นปีศาจล่ะ จะเป็นอย่างไร

คำพูดที่ว่า “ฉันไม่ใช่มนุษย์” จะเป็น “คำพูดเท็จ” ซึ่งเท่ากับว่า C เป็นมนุษย์ อย่างนี้จะไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า “C คือปีศาจ”

ดังนั้น C จึงเป็นได้แค่ “เกวดา” เท่านั้น

และ B ซึ่งเหลือเป็นอย่างมากท้ายก็คือ “ปีศาจ” นั่นเอง

คำตอบ

A = มนุษย์ B = ปีศาจ C = เกวดา

สรุป โจทย์นี้เป็นคำถามพื้นๆ แต่ก็คำถามที่ดีซึ่งเต็มไปด้วยแก่นในการคิดเชิงตรรกะ คือ “การตั้งสมมติฐาน แล้วคิดตาม จนกว่าจะเจอความจริงที่สอดคล้องกัน” เริ่มด้วยการคิดจากสิ่งที่รู้อยู่แล้ว และตรวจสอบว่าสอดคล้องกับตรรกะความจริงหรือไม่ นี่แหละครบพื้นฐานของการคิดเชิงตรรกะ

ไม่เพียงเท่านั้น ประเด็นสำคัญของปัญหานี้คือการคิดโดยยกเว้น “คนที่ยังไม่รู้ว่าคุณตัวจริงเป็นใคร” เอาไว้ก่อน การมองออกว่าอะไรคือ “ข้อมูลที่ไม่ชัดเจน” ก็เป็นเรื่องสำคัญในการคิดเชิงตรรกะด้วยเช่นกัน

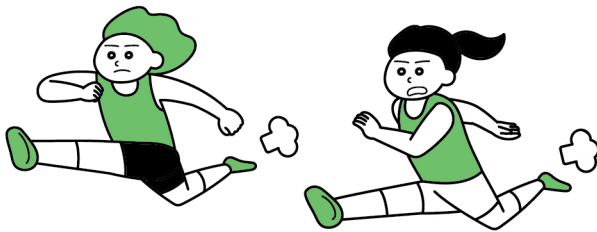
POINT

- การคิดซึ่งเอาข้อมูลที่รู้อยู่แล้วมาเป็นเบาะแส เป็นพื้นฐานของ “การคิดเชิงตรรกะ”
- ตั้งสมมติฐานทีละข้อ แล้วคิดตามว่าสอดคล้องกับตรรกะหรือไม่

บท
ที่ 1

คิดเชิงตรรกะให้เป็น
แฉะเมื่อกำหนดปัญหาหลักได้แล้ว

คุณแก้โจทย์ปัญหานี้ได้ไหมครับ

คุณแข่งวิ่ง 100 เมตรกับคู่แข่งของคุณ
คุณแพ้ในการแข่งรอบแรก
ตอนที่คู่แข่งไปถึงเส้นชัย
คุณยังวิ่งอยู่หลังเส้นชัยไป 10 เมตร
และเพราะคุณเสียเปรียบ ดังนั้นพอแข่งรอบที่ 2
คู่แข่งจึงวิ่งจากระยะ 10 เมตรหลังจุดออกตัว

ใครชนะในการวิ่งแข่งรอบที่ 2

หมายเหตุ : คุณกับคู่แข่งวิ่งด้วยความเร็วเท่าเดิม

นี่เป็นหนึ่งในโจทย์ปัญหาที่ใช้ทดสอบตรรกะ
ของ คนระดับ "หวิกะทิ" จากบริษัทดังระดับโลก

หนังสือเล่มนี้ยังมีโจทย์ปัญหาจากทั่วทุกมุมโลกให้คุณได้ลับคมความคิด

และท้าทายตรรกะของตัวเองอย่างเต็มศักยภาพ

ตั้งแต่ระดับง่ายที่สุดไปจนถึงยากที่สุด

ต่อให้ไขปริศนาไม่ออก แต่คำอธิบายกระบวนการคิดอย่างเป็นขั้นตอน

จะช่วยให้คุณแก้โจทย์ปัญหาเก่งขึ้น

และส่งผลให้คุณ **แก้ปัญหาในชีวิตจริง** ได้เฉียบคมขึ้นด้วย

หมวดจิตวิทยาพัฒนาตนเอง
ISBN 978-616-18-7910-5

9 786161 879105